

11. Jak zpracováváme pragmatiku?

LGV22 PSYCHOLINGVISTIKA
PŘEDNÁŠKA 11

Nejdřív to nudné...

Zkoušky proběhnou přes MS Teams

Pošlu Doodle, abyste si vybrali přesný čas

15 min diskuze nad článkem vašeho výběru ze seznamu

Termíny zkoušek:

1. 15. června (úterý) ve 14:00
2. 17. června (čtvrtek) ve 14:00
3. 22. června (úterý) ve 14:00

Nejdřív to nudné...

Seznam literatury bude obsahovat článek ke každému probranému tématu (týdnu) v rámci kurzu (s výjimkou úvodní hodiny)

Vaším úkolem je **vybrat si** jeden článek, prostudovat jej pořádně **společně s daným tématem** a **připravit si jeho analýzu**

Seznam bude k dispozici nejpozději do začátku zkouškového období

Zároveň s ním zveřejním dokument, který bude obsahovat:

- Popis průběhu zkoušky
- Kritéria pro získání hodnocení P

Opakování z minula

Posledně jsme se v rámci porozumění podívali na první aspekty toho, jak se jde „za“ doslovný význam

Diskutovali jsme o informační struktuře a jejích kategoriích topiku a fokusu

Výzkum ukazuje, že fokus má efekty v rámci zpracování jazyka

- Možná jsou informace ve fokusu zpracovávány **hlouběji**?

Sémantická teorie **fokusových alternativ** se ukázala jako aplikovatelná ve zpracování

Husband & Ferreira (2016) zjistili, že lidé aktivují a reprezentují fokusové alternativy v reálném čase.

Dnešní přednáška

1. Co je to pragmatika a proč ji potřebujeme?
2. Grice a jeho teorie
3. Skalární implikatury
4. Propojení fokusu a skalárních implikatur
5. Zpracování skalárních implikatur

Co je to
pragmatika?

Co je to pragmatika?

Co znamená tato věta?

1) Můžeš mi podat sůl?

Kontex A

Kontext B

Co je to pragmatika?

Co s tím můžeme dělat?

Znamená to, že *mocť* je dvoznačné slovo?

Další problematické fenomény:

2) Petr použije kartu nebo zaplatí v hotovosti.

3) Pokud Petr použije kartu nebo zaplatí v hotovosti, nebude mít problémy s proplácením šeku.

Znamená to, že *nebo* je lexikálně dvoznačné mezi inkluzivním a exkluzivním významem?

Co je to pragmatika?

Jak to vyřešíme?

Můžeme to vysvětlit za pomoci úrovně významu, která je **nad doslovným významem?**

Zatímco doslovný význam slov a vět je analyzován jako kontextuálně nesenzitivní

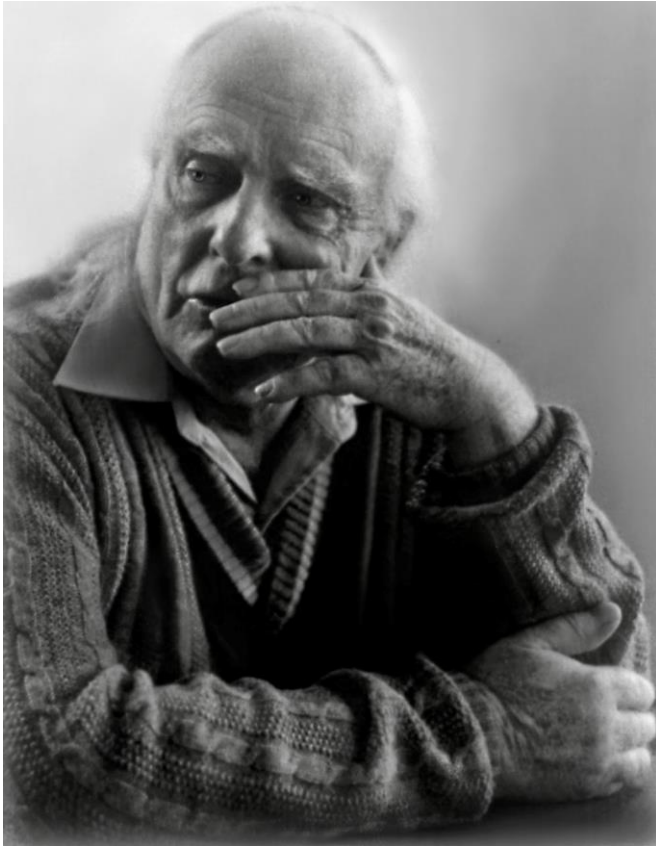
→ **Pragmatický význam je senzitivní ke kontextu**

Dokážeme vytvořit teorii pragmatiky?

Grice a jeho teorie

Grice (1975) *Logic & Conversation*

Pragmatický význam je vytvořen na základě doslovného

→ Je to nad úrovní tzv. „what is said“

Mluvčí obohacují doslovný význam svých proposic

Lidé se chovají dle **kooperativního principu**

„The Cooperative Principle“

„Make your contribution such as is required, at the stage at which it occurs, by the accepted purpose or direction of the talk exchange in which you are engaged.“ - H.P. Grice (1975)

Kdo by to zvládl vysvětlit?

Griceovy maximy

Maxim of Quality

Maxim of Quantity

Maxim of Relation

Maxim of Manner

Opět řada na vás!

K čemu je to vlastně dobré?

Griceovy maximy můžeme chápat jako **předpoklady**, které mluvčí mají ohledně svých konverzačních partnerů

Mohou jich využít k **derivaci pragmaticky obohaceného významu**.

→ **konverzační implikatury**

Implikatury

Propozice derivované pragmaticky

Jsou odlišné od logicky derivovaných propozic

→ Jsou „zrušitelné“ (cancellable)

Jedním z nejvíce studovaných typů implikatur jsou **skalární implikatury**

→ Jedná se o typ implikatury z maximu kvantity

4) Někteří žáci ze 3.A dostali jedničku z matematiky.

~ Ne všichni žáci ze 3.A dostali jedničku z matematiky.

„Cancellability“

5) Někteří žáci dostali jedničku, vlastně úplně všichni ji dostali!

Skalární implikatury a fokus

Gotzner (2019)

Natural Language Semantics (2019) 27:189–226
<https://doi.org/10.1007/s11050-019-09154-7>

The role of focus intonation in implicature computation: a comparison with *only* and *also*

Nicole Gotzner¹

Published online: 18 May 2019
© The Author(s) 2019

Abstract

The function of focus is to activate alternatives, and these activated alternatives are used to compute the corresponding inferences of an utterance. The experimental research reported here investigates the role of focus intonation in inference computation and its interplay with the overt focus particles *only* and *also*. In particular, I compare the mechanisms underlying the computation of exhaustivity implicatures, assertions, and additive presuppositions. A memory delay experiment revealed that contrastive intonation (L+H*) makes an exhaustive interpretation equally available as overt *only*. A second experiment showed that in immediate processing, the implicature in bare focus conditions is delayed relative to the inferences associated with *only* and *also*. The findings thus indicate that L+H* accents do not conventionally encode an exhaustive meaning, but encourage implicature computation by (i) making relevant alternatives salient and (ii) providing a strong cue that an inference should be derived.

Keywords Focus intonation · Focus particles · Implicatures · Exhaustivity · Presuppositions

Gotzner (2019)

Zvyšuje fokusová intonace v němčině (L-H*) pravděpodobnost tzv. **ad hoc implikatury**?

(5) *Context sentence:*

Der Richter und der Zeuge verfolgten die Beweisführung.

‘The judge and witness followed the argument.’

Critical sentence:

(Nur)/(Auch) der Richter/RICHTER glaubte dem Angeklagten.

‘(Only)/(Also) the judge/JUDGE believed the defendant.’

Continuation sentence:

Er verkündete das Urteil.

‘He announced the verdict.’

Gotzner (2019)

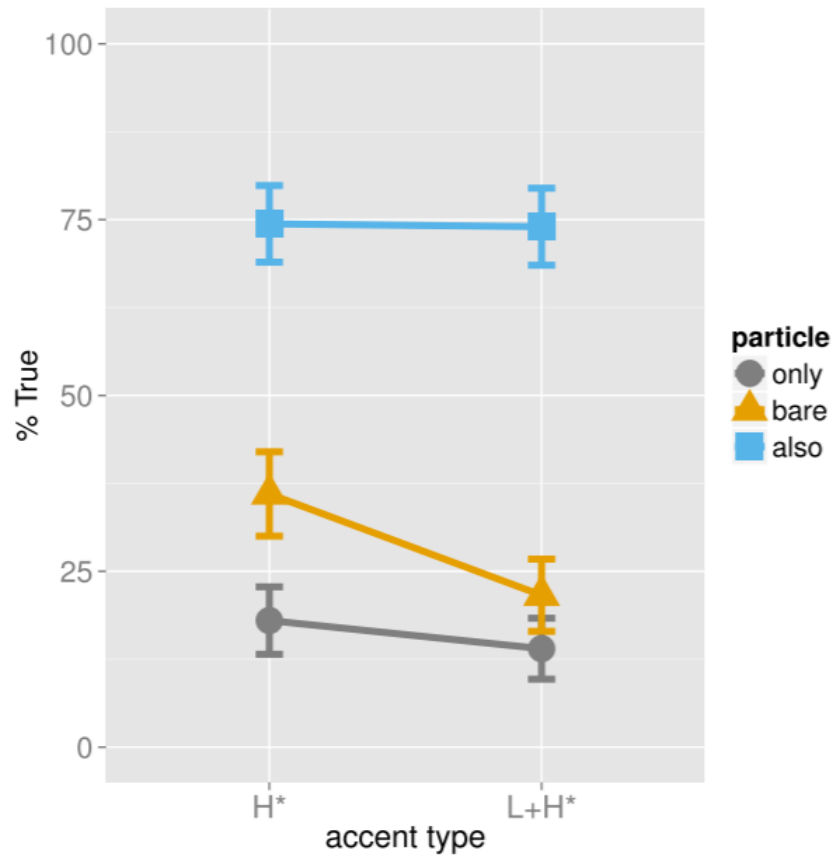

Fig. 5 Mean percent of TRUE answers across conditions in Experiment 1 (circle = *also*, square = *bare*, triangle = *only*). Error bars represent 95% confidence intervals

Zpracování skalárních implikatur

Zpracování skalárních implikatur

Griceova teorie je vybudována na ideji, že pragmatický význam je konstruován na základě doslovného

Co to znamená pro **zpracování porozumění**?

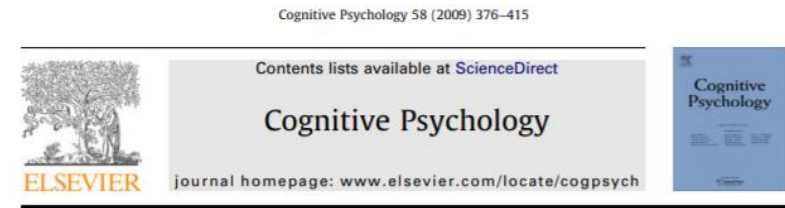
→ Porozumění implikaturám by měl být **dvoufázový proces**

→ Nejdříve se zpracuje doslovný význam

→ Pouze poté je vystavěna pragmatická inference

Měli bychom tedy očekávat **zpomalení zpracování** v případech, kdy lidé mají porozumět **skalárním implikaturám**

Huang & Snedeker (2009)

Online interpretation of scalar quantifiers: Insight into the semantics-pragmatics interface

Yi Ting Huang*, Jesse Snedeker

Department of Psychology, William James Hall, Harvard University, Cambridge, MA 02138, USA

ARTICLE INFO

Article history:
Accepted 2 September 2008
Available online 1 November 2008

Keywords:
Semantics
Pragmatics
Scalar implicature
Quantifiers

ABSTRACT

Scalar implicature has served as a test case for exploring the relations between semantic and pragmatic processes during language comprehension. Most studies have used reaction time methods and the results have been variable. In these studies, we use the visual-world paradigm to investigate implicature. We recorded participants' eye movements during commands like "Point to the girl that has some of the socks" in the presence of a display in which one girl had two of four socks and another had three of three soccer balls. These utterances contained an initial period of ambiguity in which the semantics of *some* was compatible with both characters. This ambiguity could be immediately resolved by a pragmatic implicature which would restrict *some* to a proper subset. Instead in Experiments 1 and 2, we found that participants were substantially delayed, suggesting a lag between semantic and pragmatic processing. In Experiment 3, we examined interpretations of *some* when competitors were inconsistent with the semantics (girl with socks vs. girl with no socks). We found quick resolution of the target, suggesting that previous delays were specifically linked to pragmatic analysis.

© 2008 Elsevier Inc. All rights reserved.

Huang & Snedeker (2009)

Dokážeme **experimentálně otestovat** tento dvoufázový model?

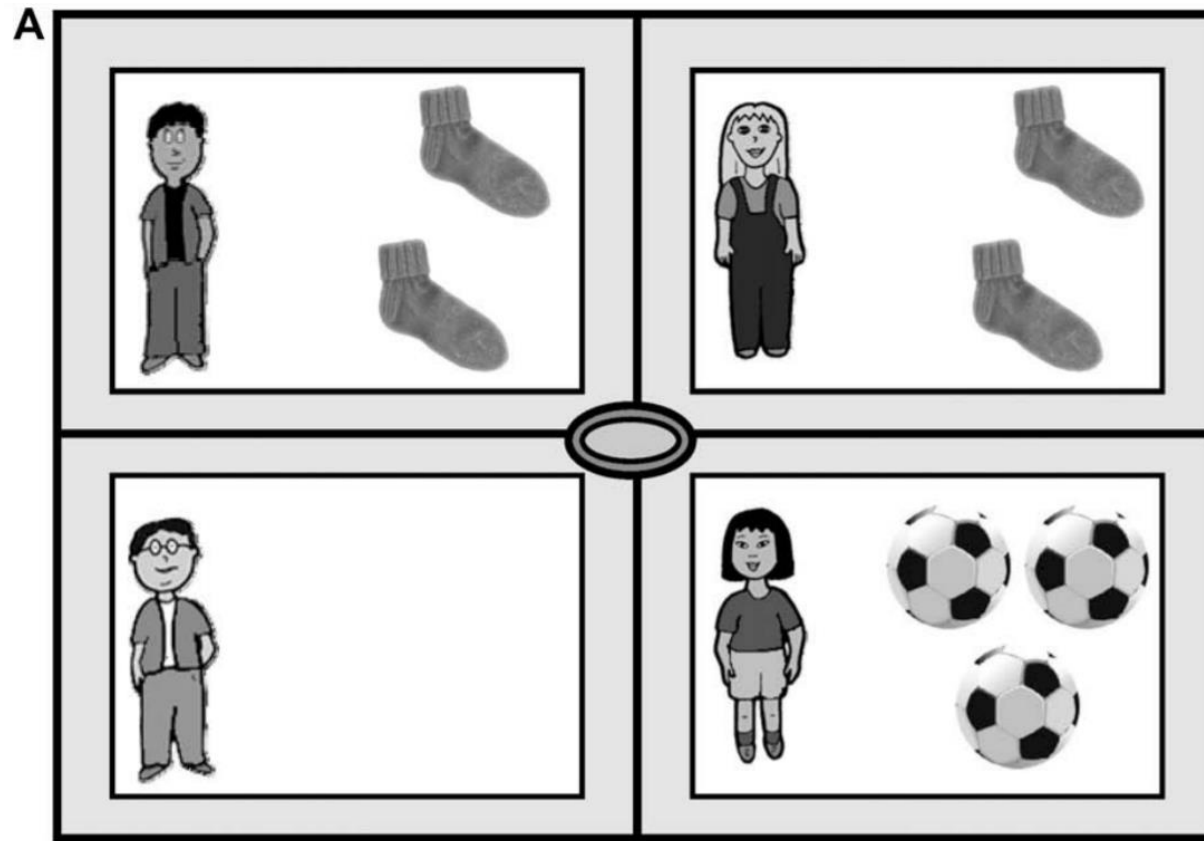
Uvidíme **zpomalení** v případě, že budou lidé zpracovávat skalární implikaturu?

→ Visual world paradigm

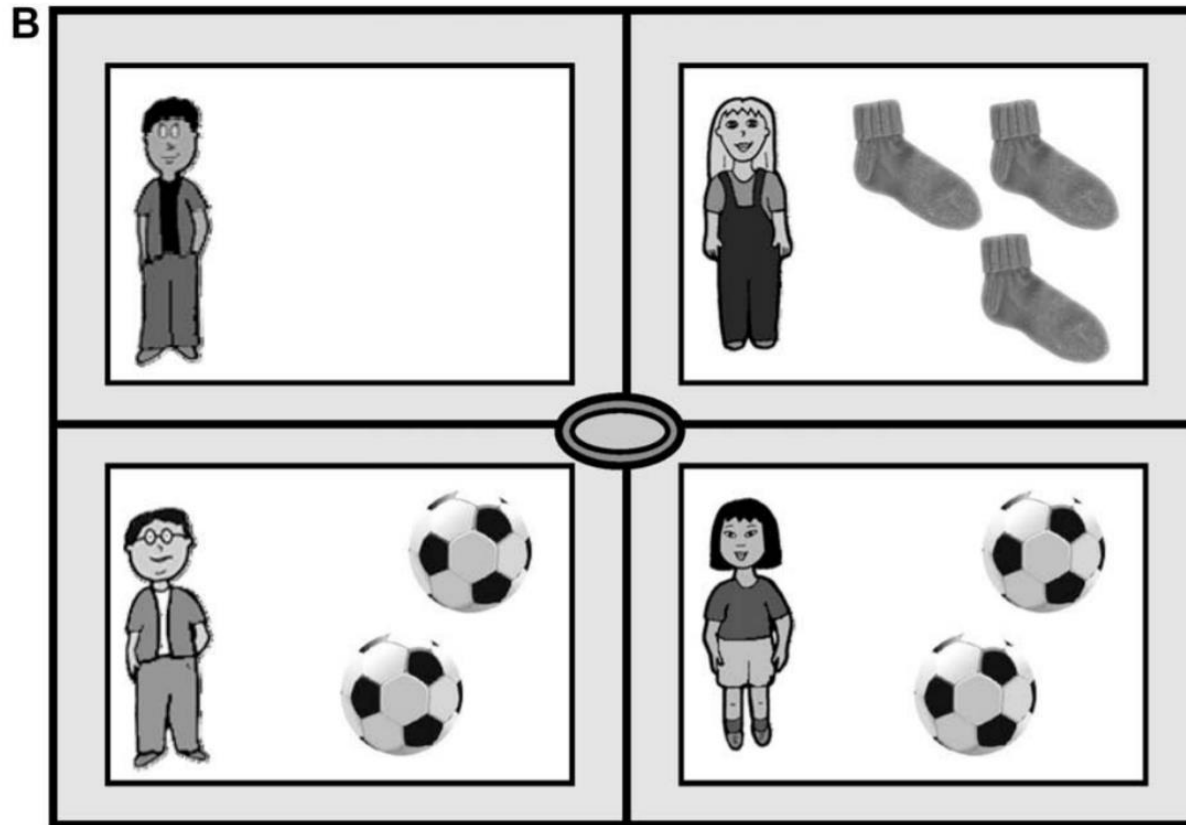
*Point to the girl that has **some** of the socks.*

↪ Point to the girl that has **some but not all** of the socks.

Huang & Snedeker (2009)

Huang & Snedeker (2009)

Huang & Snedeker (2009)

Y.T. Huang, J. Snedeker / *Cognitive Psychology* 58 (2009) 376–415

387

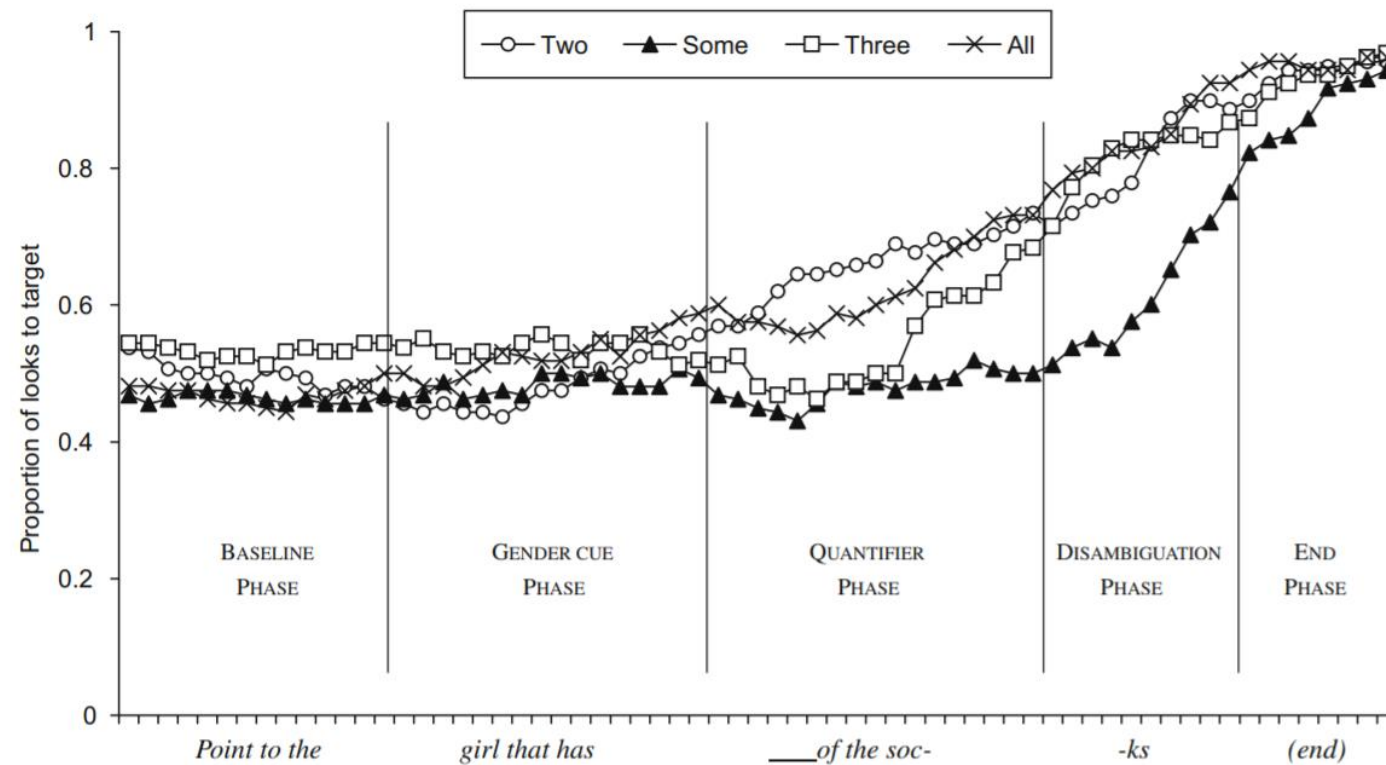

Fig. 3. In Experiment 1, the time-course of looks to Target for the four trial types.

Huang & Snedeker (2009)

Y.T. Huang, J. Snedeker / *Cognitive Psychology* 58 (2009) 376–415

387

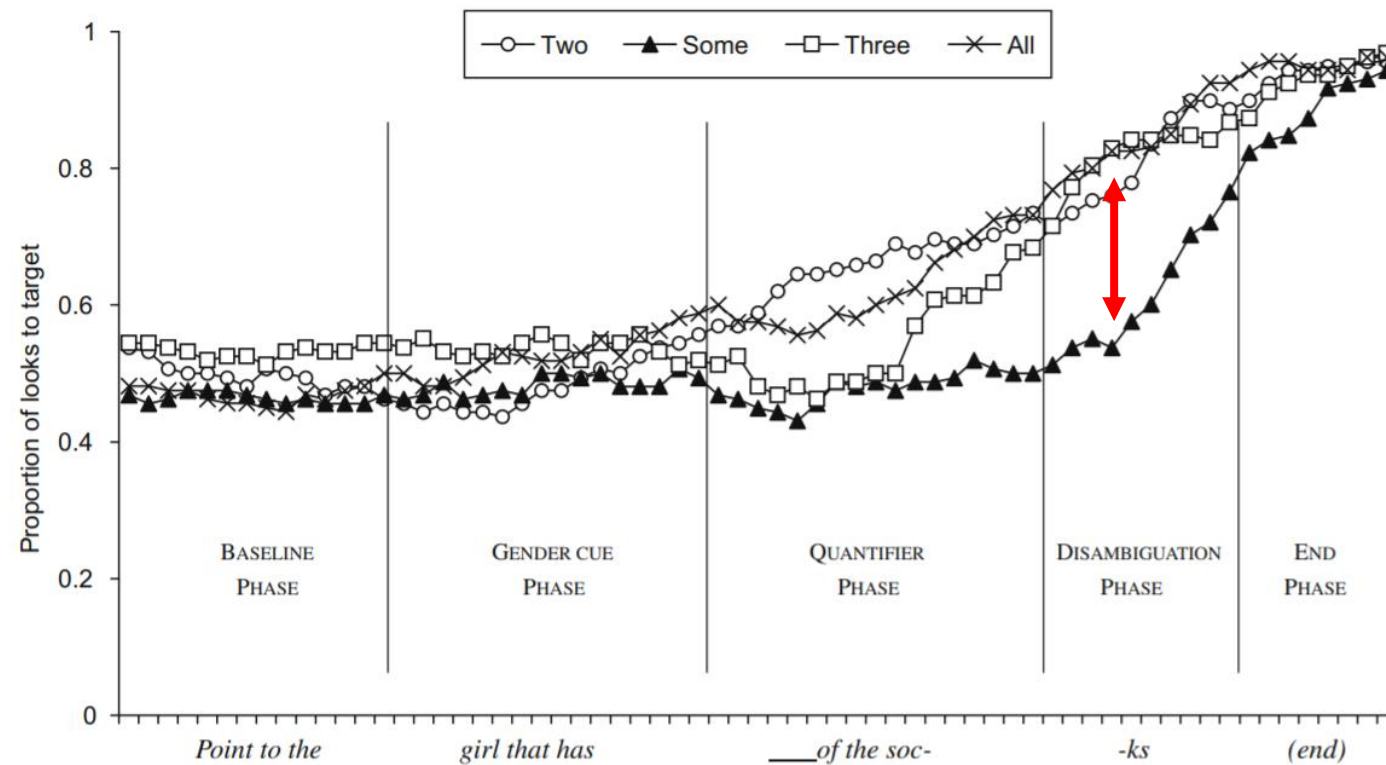

Fig. 3. In Experiment 1, the time-course of looks to Target for the four trial types.

Huang & Snedeker (2009)

Participantů se začali dívat na ten správný referent **později, když museli zpracovat skalární implikaturu** (*some of the socks*).

Toto je konzistentní s **dvoufázovým modelem**

Huang & Snedeker (2009) interpretovali tyto výsledky tak, že lidé nejdříve zpracují doslovný význam kvantifikátoru *some* a poté jej až **zesílí** na význam *some but not all*.